

תמר עץ-הדר, אישה של חזון תלמה גביש

ידעתי על תמר עץ הדר שנים רבות, אך מעולם לא התנסיתי בהוראה לפי שיטתה וגם לא פגשתי אותה. יום אחד צלצלה אליי אחת מידידותי שלימדה בסמינר וידעה שאני מודאגת ממצב המתמטיקה בארץ. היא סיפרה לי שהיא ביקרה בירושלים בבית ספר שמלמדים בו לפי שיטת תמר עץ-הדר ושהיא מאוד התרשמה מהרמה הגבוהה ומההבנה המתמטית של הילדים, וגם מתמר שהציגה את גישתה לפני האורחים.

שאלתי בתמיהה: "מה, תמר עוד חיה? הרי היא בערך בת 80." נענית: "ועוד איך! היא פעילה, מגיעה לירושלים כדי להנחות ומלאת מרץ".

- "היכן היא גרה?" שאלתי.

- "אינני יודעת. אני רק יודעת שלא בירושלים".

כך הגעתי אל תמר. התקשרתי אליה וביקשתי רשות לבקר איתה בבית ספר. השיעור שראיתי התקיים בכיתה א ובה כ- 30 ילדים. הם למדו את משמעות הכפל. הוצגה בפניהם הבעיה:

לכל מכונית יש 4 גלגלים. כמה גלגלים יש ל-3 מכוניות?

הילדים הסבירו את הבעיה באמצעים שונים: כפתורים, שימוש במקורן שקופיות, גפרורים, לבני הדר, מכוניות צעצוע וכו'. כל קבוצה בחרה את האמצעי שבו תשתמש. כל הילדים היו פעילים. כל קבוצה בחרה נציג שהסביר את הבעיה באמצעות הפריטים שקבוצתו בחרה. ניכר היה שתמר והילדים נהנים מכל רגע. בדרך זו עסקו כל הילדים באותו נושא, נחשפו להסברים שונים, התנסו בהסברה לפני כל הכיתה, למדו לנסח במדויק את המשמעות של פעולת הכפל ולתרגמה לתרגיל.

בהפסקה צעדה תמר לאיטה יחד עמי לעבר חדר המורים. סיפרה לי על בית הספר ועל הקורסים שהיא מעבירה. המסדרון היה גדוש באמצעי המחשה מתמטיים שונים ומגוונים. ילדים ניגשו בהפסקה לשחק באמצעים אלה גם ללא הכוונת המורים. בעודנו פוסעות ומשוחחות חלפנו על פני קבוצת ילדות ששיחקו בדילגיות. ילדה אחת הבחינה בנו, עצרה את דילוגיה וניגשה אלינו.

"את תמר עץ הדר?" שאלה.

"כן", ענתה תמר.

"אני לומדת בכיתה ג. את לא באה אלינו, אבל מאז שאני לומדת לפיך אני מבינה חשבון. באתי להגיד לך תודה".

לפני שתמר הספיקה לענות. חזרה הילדה לשחק בדילגיות.

אמרתי לתמר: "את יודעת מה קיבלת עכשיו? זו המתנה היפה ביותר שמורה יכולה לקבל מתלמידה".

מכיתה א עברנו לכיתה ד. תמר הייתה מאוד גאה בלוח הרבבה שיצרה. "את רואה?" אמרה, "אצלי הילדים מבינים מה הם מספרים גדולים." מאז אותו יום בירושלים שמרנו על קשר. תמר חזרה והפצירה בי להעמיק בשיטתה. במיוחד היה חשוב לה הספר לכיתה ד שלא זכה לעדנה. "את מוכרחת לעבור על הספר הזה. אין לך מושג עד כמה הוא עמוק." הייתה חוזרת על דבריה אלה כמעט בכל שיחת טלפון שלנו. באחת משיחות הטלפון הרבות שלנו, שאלתי מעט על חייה.

את עיקר השכלתה רכשה באירופה. מכאן גם העברית המעולה השגורה בפיה והחובקת את ספריה. היא הייתה ציונית אמיתית. חדורת תחושת שליחות תרבותית. השפה העברית הרהוטה, הניסיון הרב שלה ומעל לכל אלה החזון החינוכי, השתקפו בשיטתה ובעשייתה. גם בזקנתה ראתה בקידום החינוך המתמטי שליחות לאומית. היא לא נרתעה מקשיים ובלבד שרעיונותיה יופצו לתועלת החינוך של ילדי ישראל. גם מאמצים פיזיים לא מנעו ממנה לפעול. הייתה באה לקורסים שלה למורות עם כל ציוד ההדגמה שלה.

פעם שאלתי: "איך את מצליחה לסחוב את כל זה?"

"זה לא כבד. אני הרי לוקחת מונית", ענתה.

"גם עד המונית זה כבד", עניתי.

גם מכשולים אחרים שעמדו בדרכה לא עצרו את חזונה. זמן קצר לפני הסתלקותה סיפרה לי תמר שאת מרבית הקורסים לימדה בהתנדבות. חוסר תקציב לא היה בעבורה סיבה להפסיק ללמד.

תמר חששה שכל פעולה היא לריק לאחר הסתלקותה. לצערי, יש אמת באותו חשש שליווה אותה בסוף ימיה. עם זאת, זרעים שזרעה שתולים עמוק פה ושם. אני חשה אותם במפגשי עם מורות שלמדו אצלה.

בדמיוני על מצבתה סדלגת ילדה ואומרת: תודה.